

Kwaliteitsplan NVVP2012-2014

*Opgesteld door de Commissie Kwaliteit en Beroepsuitoefening
(CKBU) december 2011*

1. Lijst van afkortingen

ADAS	Algemeen Digitaal Audit Systeem
CCKL	Coördinatie Commissie ter bevordering van de Kwaliteitsbeheersing van het Laboratoriumonderzoek op het gebied van de gezondheidszorg
CKBU	Commissie Kwaliteit en BeroepsUitoefening, commissie binnen de NVVP
IKNL	Integraal Kankercentrum Nederland
LVC	Landelijke VisitatieCommissie, commissie binnen de NVVP
MSRC	Medisch Specialisten Registratie Commissie
NIAZ	Nederlands Instituut voor Accreditatie in de Zorg
NVVP	Nederlandse Vereniging voor Pathologie
NZA	Nederlandse Zorgautoriteit
SKML	Stichting Kwaliteitsbewaking Medische Laboratoriumdiagnostiek.
SKMS	Stichting Kwaliteitsgelden Medisch Specialisten
ZiZo	Zichtbare Zorg

2. Voorwoord

Voor u ligt het kwaliteitsplan van de Commissie Kwaliteit en Beroepsuitoefening (CKBU) van de Nederlandse Vereniging voor Pathologie (NVVP). Dit kwaliteitsplan zal als ruggensteun gaan dienen voor een gestructureerd kwaliteitsbeleid binnen de NVVP. De NVVP streeft naar een zo hoog mogelijke kwaliteit van diagnostiek in pathologie laboratoria. Deze kwaliteit is van groot belang, omdat een betrouwbare diagnose de basis is van een goed behandelingsplan.

Belangrijke kwaliteitstaken van de NVVP liggen op het gebied van instelling van en participatie in ontwikkeling van richtlijnen en indicatoren en in het coördineren van projecten in het kader van de Stichting Kwaliteitsgelden medisch Specialisten (SKMS). Ook de implementatie van richtlijnen en professionele standaards en de verankering hiervan in (e-) nascholing moet op zodanige wijze ontwikkeld worden dat de acceptatie hiervan optimaal is. Daarnaast ondersteunt de NVVP de Landelijke Visitatie Commissie (LVC) bij de 5 jaarlijkse visitatie van alle in Nederland gevestigde afdelingen. Naast deze hoofdtaken bestaat er nog een scala aan andere taken die verderop in dit plan worden toegelicht.

Aanleiding voor dit kwaliteitsplan is de toenemende complexiteit van het kwaliteitsbeleid en de behoefte aan coördinatie en prioritering. Met een groeiend aantal richtlijnen en een toename van het aantal indicatoren zal het effect van kwaliteitsbeleid alleen maar groter worden. Daarnaast zijn er nieuwe ontwikkelingen, zoals uitbreiding van de moleculaire diagnostiek en taakherschikking binnen de pathologie, die om nieuwe kaders vragen wat kwaliteit betreft.

Wetende dat kwaliteitsbeleid pas zin heeft als het op de werkvloer wordt geaccepteerd en geïmplementeerd, hoopt dit plan ook discussie los te maken over de te varen koers en hiermee een breder draagvlak te creëren. Het dient dan ook beschouwd te worden als een levendig document dat bij veranderende omstandigheden of inzichten aangepast kan worden.

Daarnaast beoogt dit plan naar de buitenwereld uit te dragen dat kwaliteit binnen de pathologie de aandacht heeft. Het zal andere spelers in de zorg, waaronder de overheid, verzekeraars en patiëntenverenigingen, duidelijk maken wat van de NVVP verwacht kan worden op kwaliteitsgebied in de komende jaren.

Het speelveld op het gebied van kwaliteit van de gezondheidszorg is gecompliceerd. Daarom zal eerst de huidige situatie geschetst worden wat betreft het kwaliteitsbeleid binnen de NVVP en de verschillende nationale spelers op kwaliteitsgebied, waarbij ook de verwachte ontwikkelingen en doelstellingen voor de komende jaren op dit gebied worden vastgesteld. Vervolgens zullen de verschillende pijlers van het kwaliteitsbeleid in aparte hoofdstukken worden besproken; opleiding en nascholing, richtlijnontwikkeling, kwaliteitsborging; meten van kwaliteit en verbeteren van doelmatigheid van diagnostiek.

Wij hopen met dit plan een impuls te geven aan verbetering van de kwaliteit van de pathologie in de komende jaren.

3. Huidige kwaliteitsbeleid binnen de NVVP

Naast een weergave van het kwaliteitsbeleid in de toekomst geeft dit kwaliteitsplan ook een overzicht van de huidige activiteiten op kwaliteitsgebied binnen de Nederlandse Vereniging voor Pathologie (NVVP). De NVVP behartigt de belangen van de klinisch pathologen, en experimenteel pathobiologen en wil het aanspreekpunt zijn voor alle beroepsinhoudelijke en maatschappelijke aangelegenheden betreffende het specialisme Pathologie. De NVVP streeft naar een zo hoog mogelijke kwaliteit van diagnostiek in pathologie laboratoria. Binnen de vereniging zijn verschillende commissies werkzaam die ieder een bijdrage leveren aan kwaliteitsverbetering van de diagnostiek:

Commissie Kwaliteit en Beroepsuitoefening (CKBU)

Hoofdtaken van de CKBU zijn: coördinatie en implementatie van nieuwe en gereviseerde richtlijnen in de klinische pathologie. Het beoordelen van indicatoren die door Zichtbare Zorg (ZiZo) of het kwaliteitsinstituut worden ontwikkeld, voorzover die voor de pathologie relevant zijn. Het coördineren, prioriteren en initiëren van SKMS projecten. Het opstellen en meten van spiegelindicatoren. Het zorgen voor een kader voor kwaliteitsvisitaties voor LVC maar ook voor externe instanties, zoals met name de CCKL / RvA.

Commissie beroepsbelangen

Behartigt de financiële en maatschappelijke beroepsbelangen van de NVVP ten behoeve van zowel de vereniging als de individuele leden. Deze belangen hebben een nauw raakvlak met de waarborg van kwaliteit.

Landelijke Visitatie Commissie (LVC)

Waarborgt vakinhoudelijke toetsing door middel van de 5 jaarlijkse visitatie waarbij ook spiegelindicatoren geëvalueerd moeten gaan worden.

Commissie nascholing

Waarborgt activiteiten waarin up-to-date wetenschappelijke bevindingen worden gecommuniceerd middels o.a. organisatie jaarlijkse pathologendagen en bij- en nascholingsactiviteiten (symposia, cursussen etc.).

Consilium Pathologicum

Draagt zorg voor een volwaardige pathologie opleiding, die voldoet aan de eisen die zijn vastgesteld door o.a. MSRC.

Commissie cytologie

Draagt zorg voor kwaliteitsverhoging en aanzienverhoging van de cytologie, onder andere door het ontwikkelen en actueel houden van richtlijnen.

4. Raakvlakken met de algemene gezondheidszorg

Er zijn in toenemende mate externe organisaties betrokken bij het functioneren van de medische sector inclusief kwaliteitsbeleid. We denken hier naast de overheid (ministerie van VWS) ook aan overkoepelende organisaties die zich primair met kwaliteitszaken aangaande de gezondheidszorg bezighouden waaronder het Ministerie van VWS (regieraad kwaliteit en zorg en het op te richten kwaliteitsinstituut voor de zorg), ZIZO, SKMS, NZA en IKNL.

Zorgverzekeraars in Nederland spelen een steeds prominere rol in met name de (her) financiering- en structurering van de zorg. Ook patiëntenverenigingen hebben een stem in diverse gremia aangaande kwaliteit.

Ook de hoeveelheid wetenschappelijk onderzoek gericht op kwaliteit in de klinische pathologie is sterk toegenomen. Met name op het vlak van de moleculaire pathologie is de hoeveelheid onderzoek met potentiële relevantie voor het werkveld groot. Implementatie van deze nieuwe mogelijkheden vergt snelle opname in de richtlijnen.

5. Ontwikkelingen in de pathologie diagnostiek

Toename hoeveelheid diagnostiek:

De gezondheidszorg laat een algemene toename zien in diagnostische aanvragen. De verwachting is dat deze toename zal doorzetten, vooral door de vergrijzing en door toename in vroegdiagnostiek (bevolkingsonderzoek naar coloncarcinoom)

Toename complexiteit diagnostiek:

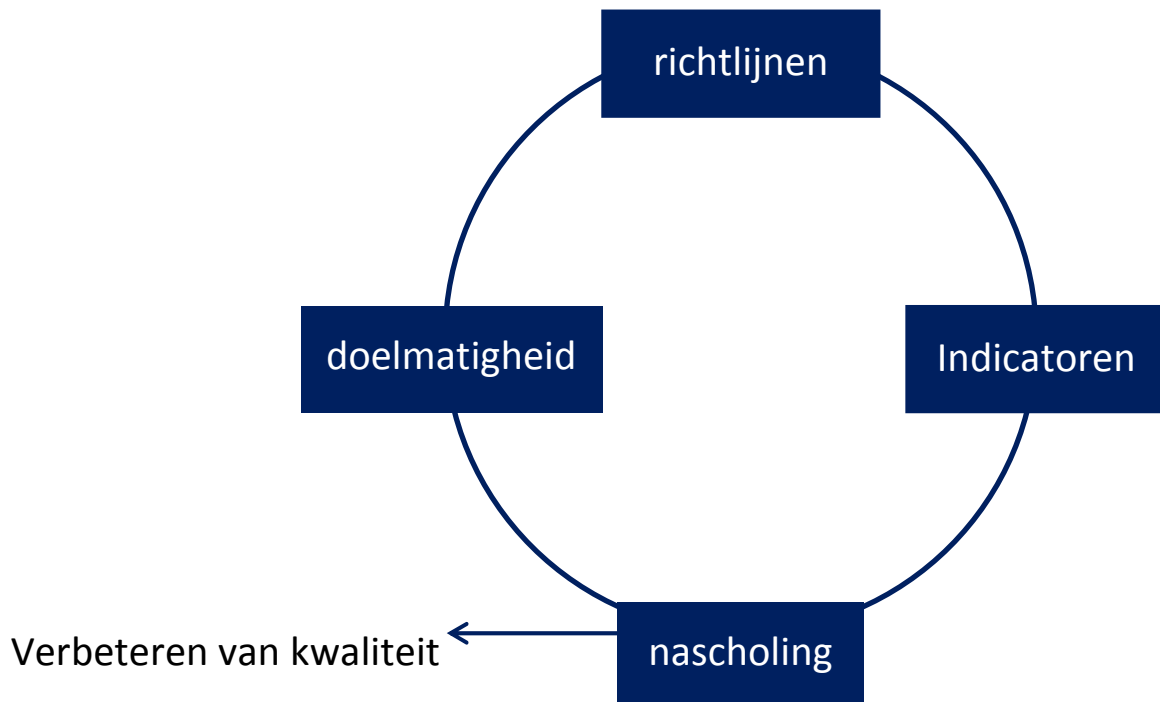
Daarnaast worden er steeds meer eisen aan de diagnostiek gesteld. Dit komt met name door nieuwe behandelmogelijkheden gericht op specifieke cellulaire signaalroutes, bijvoorbeeld tyrosine kinase remmers bij adenocarcinomen van de long met een activerende EGFR mutatie. Behalve een toename in het aantal en de diversiteit van verrichtingen binnen de klinische pathologie, vereist dit ook veel meer participatie in multidisciplinair overleg, zowel intra- als extramuraal.

Verandering in financiering:

Ook de financiering van de gezondheidszorg is aan sterke veranderingen onderhevig met vrijwel zeker ook consequenties voor de pathologie. Indien vanaf 2015 echt sprake zal zijn van vrije prijsvorming (zoals door de minister aangegeven) dan is het waarschijnlijk dat pathologie afdelingen in toenemende mate te maken zullen krijgen met onderlinge concurrentie en eventueel met concurrentie van externe partijen. De vraag is in hoeverre dit toekomstscenario werkelijkheid zal worden, maar het lijkt belangrijk om hier als beroepsgroep op voorbereid te zijn en met name een systematiek te ontwikkelen die een reële kostprijs berekent, zodat op een goede manier op kosten geconcurrereerd kan worden. Daarnaast lijkt het bij een toenemende zorgvraag in een beperkte financiële ruimte maatschappelijk gewenst om de financiering zo te hervormen dat dit innovatie en doelmatigheid stimuleert.

6. Doelstellingen kwaliteitsplan NVVP

De NVVP stimuleert kwaliteitsverbetering o.a. door actief te participeren in richtlijnontwikkeling, de implementatie hiervan te meten middels o.a. spiegelindicatoren en nascholing aan te passen aan actuele richtlijnen en tekortkomingen die blijken uit de spiegelindicatoren. Zo wordt een kwaliteitscyclus gerealiseerd die ook gebruikt kan worden om doelmatiger te werken.

6.1. Richtlijnontwikkeling en ontwikkeling van professionele standaards

De pathologie is een breed vakgebied en heeft daarom te maken met veel richtlijnen. Voor alleen al oncologische aandoeningen zijn dat er inmiddels 50 richtlijnen.

De NVVP probeert draagvlak voor en participatie in de verschillende richtlijnen door de pathologen te bevorderen o.a. door het organiseren van een zorgvuldige mandateringsprocedure t.a.v. selectie van leden voor de richtlijncommissies en door het stimuleren van de discussie over conceptrichtlijnen. Ook blijft de CKBU aandringen op goede toegankelijkheid en uniformiteit van nieuwe of gereviseerde (multidisciplinaire) richtlijnen.

De implementatie en uniform gebruik van richtlijnen kan daarnaast verbeterd worden door richtlijnen voor veelvoorkomende casuïstiek te vertalen in protocolmodules met als doel uniforme verslaglegging en toegankelijke datasets m.b.t. evaluatie/wetenschappelijk onderzoek. Hiervoor is landelijke toegankelijkheid van protocolmodules een vereiste, maar ook een goede gebruiksvriendelijkheid van de protocolmodules. Met behulp van deze modules zullen de pathologiedata nodig voor nationale audits (bijv. Dutch colorectal audit) makkelijker en nauwkeuriger ter beschikking kunnen worden gesteld.

Daarnaast zal middels bij- en nascholing en eventueel het ontwikkelen van e-learning modules de bekendheid met nieuwe of herziene richtlijnen en de implementatie hiervan in de dagelijkse praktijk verder worden ontwikkeld (zie opleiding en bij- en nascholing).

In samenhang met de richtlijnontwikkeling zijn er in toenemende mate eisen aan de weefseldiagnostiek met betrekking tot de specificiteit van de diagnose en de aanvullende technieken om voor de patiënt optimale behandeling mogelijk te maken. Ontwikkelingen die zich inzetten voor uniformering van diagnostiek door de verschillende laboratoria en minimum eisen (minimum datasets middels protocolmodules in verslaglegging) hiervoor zullen worden geëntameerd en ondersteund ("professionele standaards").

6.2. Kwaliteitsborging; meten van kwaliteit

Om kwaliteit van individuele afdelingen beter te kunnen beoordelen wordt door de LVC/NVVP aan een database gewerkt met spiegelindicatoren die direct of indirect met kwaliteit van diagnostiek te maken hebben. De spiegelindicatorenlijst is geen vaste lijst maar zal in de toekomst blijvend geactualiseerd worden. Deze spiegelindicatoren zullen door de LVC in de reguliere kwaliteitsvisitatie als uitgangspunt wordt gebruikt. Indien waarden sterk afwijken t.o.v. het landelijk gemiddelde (inclusief spreiding) kan de afdeling gevraagd worden dit toe te lichten. De gewenste spiegelindicatoren zullen jaarlijks door iedere afdeling aangeleverd moeten worden. Deze indicatoren zullen gefaseerd worden ingevoerd. Deze spiegelindicatoren betreffen doorlooptijden, percentages discordante revisies, voorspellende waarde, percentages incidenten, van richtlijn afgeleide indicatoren en ook resultaten behaald bij rondzendingen (SKML, Nordiqc).

De spiegelindicatoren database wordt vertrouwelijk beheerd door de LVC. Iedere afdeling ontvangt jaarlijks de ingevulde indicatoren gespiegeld ten opzichte van het gemiddelde met spreiding ten opzichte van andere (geanonimiseerde) afdelingen. Hiervoor zal gebruik worden gemaakt van het ADAS systeem. Implementatie van dit ADAS systeem door de pathologie afdelingen en het gebruik ervan door de LVC staat hoog op de prioriteringslijst van de CKBU/NVVP.

De NVVP stimuleert laboratoria in het opzetten en accrediteren van kwaliteitssystemen, waarbij extra aandacht wordt besteed aan het laten aansluiten van de diverse visitaties. In dit kader zal er gewerkt worden aan een gemeenschappelijke lijst van vragen en indicatoren binnen de verschillende visitatie instanties zoals LVC en CCKL / RVA.

Naast de Laboratoriumvisitatie zal ook de opleidingsvisitatie de kwaliteit van de opleiding elke 5 jaar onder de loep nemen. Getracht zal worden ook de opleidingsvisitatie te integreren in de hierboven genoemde visitaties.

6.3. Opleiding en bij- en nascholing

De moleculaire diagnostiek in de pathologie gaat een steeds prominentere rol spelen in de hedendaagse gezondheidszorg. Het opleiden van gekwalificeerd personeel is een eerste vereiste waarin naast het erkennen van de discipline moleculair bioloog in de pathologie ook het opleiden van de nieuwe generatie pathologen in deze discipline belangrijk is met o.a. implementatie van moleculaire pathologie in eindtermen/opleidingseisen.

De implementatie van (multi)disciplinaire richtlijnen kan worden vergroot door deze onderwerpen aan bod te laten komen op de Pathologendagen. Tevens kan de bereikbaarheid van de pathologen vergroot worden door het aanbieden van zgn. E-learning programma's, vooral door goede "doorlinkings" mogelijkheden via de NVVP website. Actief stimuleren en ondersteunen van pathologen die in de richtlijncommissies zitting hebben bij het ontwikkelen van dergelijke programma's geeft een directe stimulans aan deze vorm van bij- en nascholing.

6.4. Bevorderen van doelmatigheid van diagnostiek

Financieel gestuurde besluitvorming, zowel door overheid, zorgverzekeraars en Raden van Bestuur, zorgt voor een kritische blik naar de "eigen" financiering, efficiëntie en doelmatigheid. Nieuwe vormen van diagnostiek, waaronder moleculaire pathologie, moeten sneller worden geïmplementeerd in het declaratiesysteem/tariefstelling.

Doelmatiger werken moet worden gestimuleerd o.a. door kritische evaluatie van de werkzaamheden en de personele inzet. Zo kan er conform de klinische afdelingen meer gebruikt worden gemaakt van "taakherschikking binnen de pathologie" in geprotocolleerde macroscopie en microscopie.

7. Samenvatting kwaliteitsdoelstellingen NVVP (2012-2014)

Doel	tijdpad
Opleiding en nascholing	
Erkenning van de discipline moleculair bioloog in de pathologie.	Jan 2012
Aandacht voor nieuwe technieken waaronder moleculaire pathologie in opleiding en bij- en nascholing .	doorlopend
Aandacht voor implementatie van richtlijnen in de opleiding en bij- en nascholing, waaronder ontwikkelen van zgn. E-learning programma's.	doorlopend
Aandacht voor opleiding, bij- en nascholing ondersteunend analytisch personeel	doorlopend
Richtlijnen	
Uniformeren en beter toegankelijk maken van richtlijnen	Doorlopend
Participatie van pathologen in (multidisciplinaire) richtlijnen stimuleren	Doorlopend
Bevorderen van draagvlak van pathologen voor richtlijnen door inschakelen van pathologennetwerken in commentaarrondes	Doorlopend
Bevorderen van de ontwikkeling van professionele standaards	Jan 2013
Ontwikkelen van nieuwe protocolmodules	Doorlopend
Protocolmodules voor mamma- , colon en longcarcinomen geïmplementeerd in >50% van de afdelingen	Dec 2014
Kwaliteitsborging; meten van kwaliteit	
Invoeren spiegelindicatoren database	Jan 2012
Evaluatie spiegelindicatoren database	Jan 2014
Invoeren van ADAS systeem voor visitatie en spiegelindicatoren	Jan 2012
Evaluatie ADAS systeem	Jan 2014
Invoeren van kwaliteitssystemen in > 50% van alle afdelingen	Jan 2014
Up to date houden van kwaliteitshandboek pathologie cf isonorm	doorlopend
Verbeteren van doelmatigheid van diagnostiek	
Het ondersteunen van taakherschikking in de pathologie	doorlopend
"Evidence based" evalueren van de uitwerking van richtlijnen met als doel doelmatiger werken	doorlopend
Bevorderen van 'evidence based' richtlijnen en werkwijze	Doorlopend